

B.Σ. AED

el-Müzekker veil-müennes. (ibnül-En-  
bârî ve diğerleri ...).

Mulcemâil-meâcim, Ahmed es-Ser-  
kavî ikbâl, 264 - (268) - 271 /

998

193 HAZIRAN 1991

B.6

6 - المذكر والمؤنث لابن الأنباري. - ENBARI,  
ESSEBKI  
- EL-MUZEKKER  
V.1-MUSNAF  
56. IBN al-ANBĀRĪ, *al-Modhakkar wa-l-mo'annath I*, introduction et édition par Moḥammad 'Abd al-Khālīq 'Oḍayma, Le Caire, al-Majlis al-A'lā lil-sho'ūn al-islamiyya, 1981, 20 × 27 cm, 606 pages.

S.129-130

Abū Bakr Moḥammad b. al-Qāsim b. Moḥammad b. Bashshār al-Anbārī, traditionniste et philologue, un des meilleurs disciples de Tha'labī. Né en 231 H./883, il vivait dans une stricte ascèse, totalement adonné à l'étude qui concernait non seulement la philologie mais aussi la tradition, l'exégèse coranique et l'histoire. Il est mort en 328 H./940. (cf. *GAL*, t. 1, p. 122, S. 1, p. 182; Sezgin, t. 8, pp. 151-153.

Dans son Introduction assez confuse, l'éditeur cite la liste des grammairiens arabes qui ont traité le sujet du modhakkar et du mo'annath en essayant de faire ressortir l'originalité d'al-Anbārī. Il mentionne ses sources et ses maîtres (surtout son père et Tha'labī) et lui reproche d'avoir cité les vers-témoins rapportés par Zamakhsharī en les attribuant à al-Farrā'. A quoi le réviseur rétorque (p. 36, note 1) qu'al-Anbārī a utilisé le *K. al-Modhakkar wal-mo'annath* d'al-Farrā' où ces vers sont cités. Voici la liste des chapitres de ce premier volume:

### أبواب الجزء الأول من كتاب المذكر والمؤنث لابن الأنباري

الصفحة	الموضوع
٥٢	باب تفصيل الأسماء والنعوت المؤنثة ، وذكر ما يجري منها وما لا يجري
١٣٠	باب ذكر ما تدخله علامة التأنيث وما لا تدخله من النعوت التي جاءت على مثال فاعل
١٧٢	باب ما يشترك فيه المذكر والمؤنث مما التأنيث فيه غير حقيقي لازم
١٧٦	باب تسمية علامات المؤنث وذكر ما يكون منها في الأسماء والأفعال والأدوات
١٨٩	باب شرح العلامات وتفصيلها
٢١٣	باب ما يذكر ويؤنث باتفاق من لفظه واختلاف من معناه
٢٦٢	باب ما يذكر من أسماء الأعياد والأيام والندوات والعشيات ويؤنث منهن
٢٧٣	باب ما يكون للمذكر والمؤنث والجمع بلفظ واحد ومعناه في ذلك يختلف
٢٨٦	باب ما يكون للمذكر والمؤنث والجمع باتفاق من لفظه ومعناه
٣٣٠	باب ما يذكر من الإنسان ولا يؤنث
٣٤٨	باب ما يؤنث من الإنسان ولا يذكر
٣٨٣	باب ما يذكر من الإنسان ويؤنث
٤١٠	باب ما يذكر ويؤنث من سائر الأشياء
٥٢٢	باب ما يذكر من سائر الأشياء ولا يؤنث
٥٤٦	باب ما يؤنث من سائر الأشياء ولا يذكر
٥٩١	باب ما يذكر ويؤنث باتفاق من لفظه واختلاف معناه وباتفاق من لفظه ومعناه

Le manuscrit utilisé est celui de Beshir Agha dont une copie se trouve à l'Institut des manuscrits de la Ligue arabe. L'éditeur le décrit avec assez de précision mais en oubliant d'indiquer sa cote. Dans les notes, nombreux renvois aux textes classiques. Texte imprimé en grands caractères, abondamment vocalisé.